

**ДУ «Інститут регіональних досліджень
імені М.І. Долішнього НАН України»**

**КРЕАТИВНИЙ СЕКТОР ЕКОНОМІКИ:
ДОСВІД ТА НАПРЯМИ РОЗБУДОВИ**

Монографія

ЛЬВІВ – 2017

УДК 001.895:330

Д-13

*Рекомендовано до друку Вченою радою
ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України»
(протокол № 6 від 31.10.2017 р.)*

Рецензенти:

доктор економічних наук, професор О. Є. Кузьмін
(Національний університет «Львівська політехніка»)

доктор економічних наук, професор Л. К. Семів
ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України»

доктор економічних наук, професор О. С. Марченко
(Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого)

доктор економічних наук, професор Н. Е. Дєсва
(Київський національний торговельно-економічний університет)

Давимука С. А., Федулова Л. І.

Д-13 Креативний сектор економіки: досвід та напрями розбудови : монографія / С. А. Давимука, Л. І. Федулова ; ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України». – Львів, 2017. – 528 с.

ISBN 978-966-02-8416-6

У монографії висвітлено теоретико-методологічні засади та практичні аспекти креативного сектору економіки як сучасного формату економіки знань. Проаналізовано досвід зарубіжних країн щодо розвитку креативної економіки та виявлено характерні тенденції стану розвитку креативних індустрій в Україні, а також визначено проблеми і перешкоди на шляху їх розбудови на регіональному рівні.

Розроблено пропозиції щодо формування державної культурної політики та механізмів її реалізації, запропоновано концептуальні засади регіональної економічної політики у напрямі формування креативних кластерів і створення інноваційної екосистеми в ролі складової креативного інституційного середовища в умовах здійснення політики децентралізації та інтеграції.

Розраховано на наукових працівників, державних службовців, фахівців, менеджерів підприємств і організацій, креативних підприємців, викладачів, аспірантів, студентів, а також широке коло читачів.

УДК 001.895:330

ISBN 978-966-02-8416-6

© С. А. Давимука, Л. І. Федулова, 2017
© ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України», 2017

**Dolishniy Institute of Regional Research
of NAS of Ukraine**

**CREATIVE ECONOMY SECTOR:
EXPERIENCE AND DEVELOPMENT DIRECTIONS**

LVIV – 2017

Davymuka, S. A., Fedulova, L. I. (2017).

Creative economy sector: experience and directions of development. Lviv: Dolishniy Institute of Regional Research of NAS of Ukraine.

ISBN 978-966-02-8416-6

The monograph outlines theoretical and methodological basis and practical aspects of creative economy sector as the modern format of knowledge economy. Foreign countries' experience on creative economy development is analyzed and typical tendencies of creative industries' development condition in Ukraine are described. Problems and obstacles on the way of their maintenance at regional level are defined.

Recommendations on forming of state cultural policy and its implementation mechanisms are suggested. Conceptual foundations of regional economic policy in terms of creative clusters forming and creation of innovative ecosystem as the component of creative institutional environment under the conditions of conducting the decentralization and integration policy are proposed.

Written for scientific researchers, public officers, experts, managers of enterprises and organizations, creative entrepreneurs, teachers, PhD students, students, as well as broad spectrum of readers.

*Recommended for publishing by the Scientific Council of
Dolishniy Institute of Regional Research of NAS of Ukraine
(protocol No 6 on October 31, 2017)*

Reviewers:

D.Sci., Professor **O. Ye. Kuzmin**
(Lviv Polytechnic National University)

D.Sci., Professor **L. K. Semiv**
(Dolishniy Institute of Regional Research of NAS of Ukraine)

D.Sci., Professor **O. S. Marchenko**
(Yaroslav Mudryi National Law University)

D.Sci., Professor **N. Ye. Dyeyeva**
(Kyiv National University of Trade and Economics)

© S. A. Davymuka; L. I. Fedulova, 2017
© Dolishniy Institute of Regional Research
of NAS of Ukraine, 2017

Зміст

ПЕРЕДМОВА	9
PREFACE	13
Розділ 1.	
ТЕОРЕТИЧНІ КОНСТРУКЦІЇ КРЕАТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ	17
1.1. Еволюція становлення креативної економіки	17
1.2. Креативність та інноваційність – основа креативної економіки	33
1.3. Дискурс щодо ролі культури й формування культурних індустрій	50
1.4. Креативні індустрії та креативне суспільство	59
1.5. Взаємозв’язок інклюзивних інновацій та креативної економіки	78
Література до розділу 1	90
Розділ 2.	
СВІТОВИЙ КОНТЕНТ КРЕАТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ ...	100
2.1. Політичні аспекти креативної економіки	100
2.2. Тренди розвитку креативної економіки	118
2.3. Роль креативної економіки в сталому соціально-економічному розвитку	141
Література до розділу 2	152
Розділ 3.	
ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОГО ПРОСТОРУ	155
3.1. Британський підхід до розвитку креативних індустрій	155
3.2. Досвід Німеччини у ревіталізації промислових зон	161
3.3. Приклади формування креативного простору деяких країн-членів ЄС	172
3.4. Американська модель креативної економіки	189
3.5. Особливості розвитку креативного сектору економіки країн Південно-Східної Азії	193
Література до розділу 3	204

Розділ 4.

КРЕАТИВНА ЕКОНОМІКА В УКРАЇНІ.....	207
4.1. Передумови розвитку креативного сектора економіки	207
4.2. Наука в забезпеченні економічного розвитку України в контексті світових тенденцій	228
4.3. Регіональний аспект розбудови креативної економіки	245
4.4. Стан розвитку креативної економіки	281
4.5. Тренди розвитку креативних індустрій.....	290
4.6. Перешкоди на шляху розвитку креативної економіки	333
Література до розділу 4	343

Розділ 5.

МЕХАНІЗМИ РОЗБУДОВИ КРЕАТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ	352
5.1. Напрями державної політики	352
5.2. Інноваційна політика регіонів у контексті децентралізації ...	380
5.3. Захист інтелектуальної власності.....	403
5.4. Креативні кластери в регіональній інноваційній системі.....	420
5.5. Напрями реалізації концепції креативного менеджменту	432
5.6. Формування інтеграційного механізму інноваційного розвитку креативних підприємств	468
5.7. Розбудова м'якої інфраструктури	483
5.8. Інноваційна екосистема креативного сектора економіки	497
Література до розділу 5	507
ПІСЛЯМОВА	516
CONCLUDING REMARKS	522

Contents

PREFACE	9
Chapter 1.	
THEORETICAL CONSTRUCTIONS OF CREATIVE ECONOMY	17
1.1. Evolution of creative economy becoming	17
1.2. Creativity and innovativeness – the basis of creative economy	33
1.3. Discourse on the role of culture and forming of cultural industries	50
1.4. Creative industries and creative society	59
1.5. Interrelation between inclusive innovations and creative economy	78
References of Chapter 1	90
Chapter 2.	
GLOBAL CONTENT OF CREATIVE ECONOMY	100
2.1. Political aspects of creative economy	100
2.2. Tendencies of creative economy development	118
2.3. Creative economy’s role in sustainable social and economic development	141
References of Chapter 2	152
Chapter 3.	
FOREIGN EXPERIENCE OF CREATIVE SPACE DEVELOPMENT	155
3.1. British approach to the development of creative industries	155
3.2. German experience in revitalization of industrial zones	161
3.3. Examples of creative spaces development in some EU countries	172
3.4. American model of creative economy	189
3.5. Peculiarities of creative economy sector development in the countries of Southeastern Asia	193
References of Chapter 3	204

Chapter 4.

CREATIVE ECONOMY IN UKRAINE.....	207
4.1. Preconditions of creative economy sector development	207
4.2. Science in terms of Ukraine’s economic development maintenance in the context of worldwide tendencies	228
4.3. Regional aspect of creative economy development	245
4.4. Condition of creative economy development	281
4.5. Trends of creative industries development	290
4.6. Obstacles to creative economy development.....	333
References of Chapter 4.....	343

Chapter 5.

MECHANISMS OF CREATIVE ECONOMY DEVELOPMENT IN UKRAINE.....	352
5.1. State policy directions	352
5.2. Innovative policy of regions in the context of decentralization ..	380
5.3. Intellectual property protection	403
5.4. Creative clusters in regional innovative system	420
5.5. Directions of creative management concept implementation.....	432
5.6. Forming of integration mechanism of creative companies’ innovative development.....	468
5.7. Development of soft infrastructure	483
5.8. Innovative ecosystem of creative economy sector	497
References of Chapter 5.....	507
CONCLUDING REMARKS	516

ПЕРЕДМОВА

Сучасний формат глобального світу значно обумовлений процесами, що проявилися на зламі тисячоліть і набули широкого поступу на початку XXI ст. – це перехід до економіки знань та інформаційного суспільства і посилення урбанізації, що визначають економічний і соціальний тип розвитку міжнародної й національної економіки, регіонів і міст. Неоіндустріалізація, інформатизація, поява нових технологій і мобільних автоматизованих високотехнологічних виробництв – усе це зумовило радикальні зміни, які продовжують формувати економіку розвинених країн і з суттєво впливають на країни, що розвиваються.

За таких умов на перший план виходить соціальний контекст глобального розвитку й, відповідно, актуалізуються питання щодо майбутньої долі людини та особливостей простору її існування. У цьому контексті «Доповідь про людський розвиток 2016» присвячена саме проблемам забезпечення людського розвитку для всіх і кожного – сьогодні і в майбутньому. Слід зазначити, що концепція цієї доповіді започатковується на Порядку денному у сфері сталого розвитку на період до 2030 р., який було схвалено 193 державами – членами Організації Об'єднаних Націй і на 17 Цілях у сфері сталого розвитку, яких світ зобов'язався досягти. У Доповіді, зокрема, зазначається, що «за останню чверть століття світ змінився, а разом з ним – проблеми і завдання в сфері розвитку. Виникли нові країни, і сьогодні на нашій планеті проживає більше семи мільярдів людей, чверть з яких – молодь. Змінився і геополітичний сценарій: країни, що розвиваються, стають потужною економічною і політичною силою. Глобалізація об'єднала народи, ринки і працю, а цифрова революція змінила життя людей»¹.

Сучасна економічна система як в розвинених країнах, так і в країнах так званого наздоганяючого розвитку, усе більшою мірою розвиваються у напрямі інтелектуалізації економіки, головним результатом якої є нові ідеї, що комерціалізуються в інновації, особливо це помітно у творчій сфері людської діяльності. Результати об'єктів права інтелектуальної власності все більше знаходять своє застосування й практичне впровадження в ролі найбільш цінного економічного ресурсу, а креативність стає основним джерелом економічної цінності. Сьогодні мільйони людей на планеті працю-

¹ Human Development Report 2016. Human Development for Everyone. The United Nations Development Programme [Electronic resource] – Mode of access: http://hdr.undp.org/sites/default/files/2016_human_development_report.pdf

ють у цій сфері, підтримуючи національну економіку та підвищуючи загальний рівень культури. Практика показує, що ті держави, які не здатні перейти до нового способу розвитку, започаткованому на сучасних прогресивних технологіях і неоліберальній ринковій економіці, за прогнозами експертів, до середини ХХІ ст. зазнають серйозних труднощів і потрясінь. Враховуючи зазначене, науковцями і практиками обґрунтовується ідея застосування моделі інноваційно-креативного розвитку цивілізації, до того ж у багатьох випадках цю ідею розглядають як альтернативу парадигмі постіндустріалізму.

У зарубіжній науковій думці серед найбільш значимих сучасних розробок з питань розвитку нового типу економіки є теоретичні аспекти креативної економіки, визначені тенденції розвитку креативних індустрій, оцінка динаміки просторового розміщення креативних індустрій, залежність добробуту від креативних професій, механізми фінансування креативних індустрій та інші. Отже, концепція, що формується на їх основі, набуває особливої актуальності в контексті міждисциплінарних досліджень проблем сталого розвитку, нових соціально-економічних стосунків, що розгортаються в ньому, і починає задавати вектор іншим напрямам наукових досліджень. Водночас доки теоретики шукають шляхи та методи пояснення впливу та ролі креативності в сучасному житті, креативна економіка змінює традиційні уявлення про моделі економічного зростання, джерела створення доданої вартості, фактори формування бізнес-моделей, висуває інші, ніж індустріальна економіка, вимоги до діяльності працівників (зокрема, люди творчих професій перестають бути ізольованими від економіки), виробничо-технологічної та інформаційної інфраструктури, інституційного простору.

В Україні останніми роками також набирають популярності нові напрями розвитку суспільства, серед яких креативні індустрії, креативна педагогіка, креативні простори. Усі ці поняття нові для України, але вже понад десять років добре відомі в Європі, США та інших розвинених країнах через практичну адаптацію. Креативні індустрії і послуги, що виникли на перехресті мистецтва, культури, бізнесу і технологій, складають сьогодні розвинений і самодостатній сектор світової економіки. Особливо, як свідчать дослідження, саме вони показали високу стійкість під час останньої глобальної фінансово-економічної кризи, зберігши позитивну динаміку, чим саме й привернули до себе увагу, насамперед, на міжнародному політичному рівні.

Слід зазначити, що креативна економіка значно розширює можливості традиційного виробництва товарів і послуг. Креативні індустрії ефективно розвиваються і вписуються в галузі традиційної економіки, наприклад сьогодні вони займають 7% від світового внутрішнього валового продукту зі зростанням у 10% щороку. Ця сфера розвивається швидше, ніж виробництво й ринок послуг. Вона надає робочі місця для 8,3 млн громадян ЄС, що дозволяє називати її ефективною економічною моделлю самозайнятості. Прогнозується, що креативна економіка й надалі буде однією з головних форм соціально-економічного розвитку за умови формування відповідного інтелектуального середовища, розвитку системи соціально-економічних стосунків, що сприятиме розкриттю творчих здібностей людей створенню ними нових творчих ідей і успішної їх реалізації в нових соціально-економічних умовах глобалізованого суспільства.

Водночас, короткий термін «опрацювання» питань креативної економіки, розробленості її теоретико-методологічних засад вказує на відсутність єдиної термінології, недостатньо глибокий опис сутнісних характеристик, особливостей розвитку зазначеної моделі економіки в національному господарстві, відсутність спеціальних методів оцінки розвитку креативної економіки, а також визначення чинників впливу на її формування, особливо в економіках, що й до цього часу перебувають на стадії трансформації. Упродовж кількох десятиліть концепція «креативної економіки» зберігає незавершений характер, зважаючи на неоднозначність сценаріїв розвитку соціальних процесів, що перебувають у центрі уваги культурної і економічної політики. Усе це обумовлює необхідність проводити подальші системні дослідження.

Таким чином, актуальними питаннями, що розглядаються цій монографії є визначення можливостей креативності як нового чинника економічного зростання і альтернативи сировинного розвитку; динаміка розвитку креативної економіки, її вплив на конкурентоспроможність, проблеми і перспективи; основні ресурси креативної економіки: людський, культурний, креативний, інтелектуальний, соціальний капітал, їх взаємозв'язок; роль креативних індустрій у розвитку суспільного простору і нової якості життя сучасного мегаполісу; розвиток культурної інфраструктури і активів у формуванні креативної економіки міста; креативні простори як полюси культурної, соціальної і ділової активності сучасного міста та інше. Особливу увагу приділено вивченню і узагальненню досвіду регулюючої дії держави в економічно розвинених країнах,

на основі якого уточнено сутність і зміст державного регулювання базових соціально-економічних стосунків, що забезпечують розвиток креативної економіки як системи централізованої дії держави на процеси безперервного пошуку балансу соціально-економічних і політичних інтересів між суспільством, правлячими елітами, бізнесом і провідним продуктивним класом (креативним класом) щодо інноваційного шляху розвитку суспільства.

Інформаційною базою дослідження є наукові праці зарубіжних і вітчизняних учених-економістів, матеріали та аналітичні звіти міжнародних організацій (ОЕСР, ООН, ЮНКТАД, Всесвітнього економічного форуму, Світового банку, Європейської комісії ООН), Міністерств освіти, науки та технологій зарубіжних країн, нормативно-правові та статистичні дані державних органів влади України, аналітичний інтернет-ресурс креативних платформ. Слід зазначити, що основний масив інформації і ресурсів щодо креативних індустрій зосереджений саме в Інтернеті, серед цих ресурсів – огляди креативних індустрій на сайтах департаментів і міністерств; сайти, присвячені окремим проектам, як науково-дослідним, так і грантовим; майданчики комунікації між представниками креативних індустрій, експертами і підприємцями; книги, статті та інші публікації.

Монографія вносить вклад у розвиток теоретико-методологічних засад розробки стратегій і програм соціально-економічного спрямування, у подальшому сприятиме виявленню і опису учасників креативного сектору економіки в сучасному суспільстві, інтеграції їх в інституційні мережі; визначенню шляхів налагодження взаємодії між органами влади, які відповідають за управління сферами науки, культури та мистецтва, промисловості і бізнесу.

Результати цієї наукової роботи можуть бути основою для майбутніх спеціалізованих досліджень з питань зазначеної тематики у сфері філософії, соціології, політології і економіки культури, державного управління. Отримані результати та виявлені проблеми під час здійсненого дослідження будуть стимулювати подальші дискусії з цієї проблематики й сприятимуть підготовці науково обґрунтованих рекомендацій у напрямі вдосконалення соціально-економічної і культурної політики, що орієнтуються на завдання розвитку національної своєрідності, духовного багатства України та забезпечення сталого розвитку суспільства.

PREFACE

Modern format of global world is to a large extent stipulated by processes that emerged on the verge of centuries and gained vast development at the beginning of the XXI century. It marked the transition to knowledge economy and information society and strengthening of urbanization that define economic and social type of development of international and national economies, regions and cities. Neo-industrialization, informatization, emergence of new technologies and mobile automate high technology production – all of this brought about radical changes, which continue to form the economy of well-developed countries and make considerable influence on developing countries.

Under such conditions social context of global development enters into the foreground, and therefore the issues of future of a human being and its existing space functioning become of utmost importance. In this context the «2016 Human Development Report» is devoted exactly to the problems of human development maintenance for each and every one – today and in the future. It is worth mentioning that the concept of this Report is initiated by the 2030 Agenda for Sustainable Development and approved by 193 United Nations Organization member states, corresponding to 17 sustainable development goals the humanity has pleaded to achieve. In particular, the Report indicates that «over the past quarter-century the world has changed and with it the development landscape. New countries have emerged, and our planet is now home to more than 7 billion people, one in four of them young. The geopolitical scenario has also changed, with developing countries emerging as a major economic force and political power. Globalization has integrated people, markets and work, and the digital revolution has changed human lives»¹.

Modern economic systems are developing to an increasing degree towards economy intellectualization in well-developed countries and in so-called catching-up economies. It results in new ideas that are commercialized into innovations, which is especially essential in creative sphere of human activity. The results of intellectual property find an application and practical introduction as the most valuable economic resource and creativity becomes the major source of economic value. Nowadays millions of people on the planet work in this sphere, strengthening national economy and improving

¹ Human Development Report 2016. Human Development for Everyone. By the United Nations Development Programme. [Electronic resource]. – Mode of access: http://hdr.undp.org/sites/default/files/2016_human_development_report.pdf

the overall cultural level. The practice shows that the countries that are not able to shift to new way of development initiated on the basis of modern progressive technologies and neoliberal market economy will have faced serious obstacles and shocks by the middle of the XXI century, according to the experts' predictions. Considering the abovementioned, scientists and experts suggest the idea of innovative-creative civilization development model and in many cases the idea is deemed as the alternative to post-industrialism paradigm.

The most important modern developments on the new type of economy in the foreign scientific research are the following: theoretical aspects of creative economy, defined tendencies of creative industries development, evaluation of creative industries' spatial location dynamics, welfare dependency on creative jobs, creative industries' funding mechanisms, etc. Therefore, the concept formed on this basis gains special importance in the context of interdisciplinary research of sustainable development problems and new social and economic relations and sets the vector for other scientific research directions. At the same time, while the theorists search for the ways and methods to explain the influence and role of creativity in modern life, creative economy changes traditional understanding of economic growth model, sources of added value creation and factors of business-models forming and promotes requirements to employees' activity (in particular, creative people cease to be isolated from economy), productive, technological and information infrastructure and institutional space different from the one the industrial economy stipulates.

New directions of society development have also been gaining popularity in Ukraine lately, creative industries, creative pedagogic and creative spaces among them. All these notions are new for Ukraine, however they have been known in Europe, USA and other well-developed countries for more than decade due to practical adaptation. Creative industries and services that have emerged on the crossroads of art, culture, business and technologies constitute today the advanced and self-sufficient sector of global economy. Research testifies to the fact that they display high sustainability in the course of latest global financial and economic crisis, preserving positive dynamics. That's way they grab attention, especially at international political level.

It is worth mentioning that creative economy significantly expands possibilities of traditional goods and services production. Creative industries are efficiently developing and fit into branches of traditional economy. For example, nowadays they account for 7% of global Gross Domestic Product with annual 10% increase. This sphere is developing

much faster than production and services market. It provides job places for 8,3 million EU citizens, and therefore it can be called an efficient economic self-employment model. Creative economy is predicted to remain to be one of the major forms of social and economic development in case of forming of relevant intellectual environment and development of social and economic relations system, contributing to creative self fulfillment, generation of new ideas and their successful implementation under new social and economic conditions of globalized society.

Meanwhile, short period of «processing» of creative economy issues and development of its theoretical and methodological foundations indicates the lack of single terminology, poor description of essential features and peculiarities of such economic model in national economy, absence of special methods to evaluate creative economy development and to define the factors that influence its forming, especially in economies that still remain to be on transformation stage. For several decades the concept of «creative economy» has preserved incomplete nature taking into account the multiplicity of social processes development scenario, which are in the center of cultural and economic policy. All the abovementioned stipulates the need to conduct further systemic research.

Therefore, the monograph dwells on the following urgent issues: defining of possibilities for creativity as the new factor of economic growth and alternative to raw-material development; dynamics of creative economy development, its influence on competitive ability, problems and perspectives; key resources of creative economy: human, cultural, creative, intellectual, social capital, their interrelation; creative industries' role in the development of social space and new living standards of modern metropolis; development of cultural infrastructure and assets in forming of urban creative economy; creative spaces as the poles of cultural, social and business activity of modern city, etc. Special attention is paid to examining and generalization of experience of regulating actions taken by state in economically developed countries and on this basis the nature and content of state regulation in basic social and economic relations that maintain creative economy development are specified as the system of centralized state impact on the processes of constant search for the balance of socio-economic and political interests between society, ruling elite, business and leading productive class (creative class) in terms of innovative way of society development.

Information basis of research consists of scientific works of foreign and domestic economists, materials and analytical reports of international organizations (OECD, UNO, UNCTAD, World Economic Forum, World

Bank, UN Commission for Europe), Ministries of Education and Science and technologies of foreign countries, regulative, legal and statistical data of Ukrainian state authorities, analytical Internet-resource of creative platforms. It is worth mentioning that major share of information and resources on creative industries is concentrated in the Internet, among them – reviews of creative industries on websites of departments and ministries; websites devoted to projects, both scientific-research projects and grants; communication platforms for representatives of creative industries, experts and entrepreneurs; books, articles and other publications.

The monograph contributes to the development of theoretical and methodological foundations to develop strategies and programs of social and economic nature and will further facilitate detection and description of creative economy sector participants in modern society, their integration to institutional networks; to find the ways to establish cooperation between authorities, which are in charge of science, culture, art, entrepreneurship and business spheres.

Results of this scientific work can be the basis for further specialized research on this subject in the spheres of philosophy, sociology, political studies, economy of culture and public management. Results obtained and problems detected in the course of research will promote further discussion on this issue and will contribute to preparation of scientifically grounded recommendations in terms of social, economic and cultural policy improvement oriented at the goals of promoting national uniqueness and spiritual welfare of Ukraine and maintaining sustainable development of society.

Розділ 1

ТЕОРЕТИЧНІ КОНСТРУКЦІЇ КРЕАТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ

1.1. Еволюція становлення креативної економіки

Сьогодні інтелектуальна активність, що проявляється в спеціальних знаннях і ефективних комунікаціях, стає фактором не тільки створення доданої вартості, але й конкурентоспроможності, економічного розвитку країн, регіонів, організацій. У сучасних умовах виробництва для багатьох видів продукції значна частина вартості створюється на стадії маркетингу, R&D, обслуговування. Знання сприяють виникненню нових видів діяльності, виробництв і галузей, стають рушійною силою появи нових технологій, основним фактором соціального розвитку і забезпечення добробуту та якості життя людей. Залучення новітніх технологій сприяє прискоренню виробництва нового знання і, як наслідок, економіка перетворюється в систему, що функціонує на основі обміну знаннями і супроводжується їх взаємною оцінкою.

Останніми роками так зване «суспільство споживання» всебічно критикується, на зміну стандартизації приходять індивідуалізм, а раціональний антропоцентризм замінюється гуманістичними та екологічними концепціями, знання вимагає нової форми виробництва та застосування. «Сучасне світове суспільство – це вже не суспільство знань. Це суспільство творчості. Купуючи річ, люди дедалі менше орієнтуються на кількість предметів. Частіше купують емоцію, а тому пропонована річ має бути унікальною. Індустріалізація, за якої штамнують тисячу однакових виробів за годину, задовольнити цей запит уже не може», – зазначає культуролог Лариса Осадча. «Покупцям XXI століття все частіше вже недостатньо просто того, аби той чи інший продукт і послуга виконували своє функціональне завдання. Потрібне щось велике. Деяка додана вартість до товару, що робить його функціонал привабливішим. Ми все частіше готові платити додаткові гроші за витончений дизайн, все частіше відкидаємо «фанеру», погано видані книги, музеї, які не намагаються встановити з нами інтерактивний зв'язок».

Отже, суспільство взяло курс на створення нового формату економіки – креативної економіки, у якій насамперед відбувається структурування всієї економічної системи на інтелектуальній основі, тобто розвиток потенціалу особистості. Цей потенціал, своєю чергою, є похідним від рівня доступності й якості освіти, охорони здоров'я,

ПІСЛЯМОВА

Стрімкий характер подій ХХІ ст. показує, що під впливом значної кількості факторів, об'єктивних та суб'єктивних чинників структура світової економіки суттєво змінюється, у результаті чого значення промислового (індустріального) сектору відступає на другий план, поступаючись людському потенціалу і креативним кластерам. Креативний сегмент, розвиток якого започатковується на новому феномені необмеженості здібностей людини до творчості (креативності) як ресурсу економічного зростання, стає найбільш динамічним у глобальній соціально-економічній системі.

Для сучасного етапу розвитку глобального контенту характерними є трансформаційні зміни від інноваційної економіки через креативну економіку в економіку знань. Так, якщо інноваційна економіка концентрує увагу на механізмах формування, використання й реалізації інноваційного потенціалу, то економіка знань розглядає освіту, інтелектуальні продукти й знання як найважливіші ресурси економічного розвитку. Креативна економіка ґрунтується на умовах і факторах генерування інтелектуально-прагматичного знання, проривних творчих ідей і винаходів, на засобах їх ефективної трансформації у високоприбуткові продукти, а також на талантах, які створюють унікальні ідеї, культурні й матеріальні цінності.

Усе більше актуалізується трансформація підходів до організації господарської діяльності та визначення фундаментальних засад економічного зростання з посиленням ролі інтелектуальних ресурсів. Не лише у розвинених країнах, але й у значній кількості країн, що розвиваються, сьогодні чітко простежується тенденція до становлення креативної економіки, що має комплексний та інтегральний (взаємопроникаючий) характер. Цей сектор економіки належить до тієї сфери суспільного виробництва, у якій відбувається комерційна реалізація творчості, знань та інформації. Значущість його як особливого генератора робочих місць і доданої вартості визначається характером креативних індустрій, які перебувають на стику мистецтва, культури, бізнесу і технологій та об'єднані комерціалізацією творчих активів, зазвичай представлених інтелектуальною власністю. Таким чином, формується особливий ринковий механізм трансформації креативної продукції в економічну цінність. Сьогодні креативні індустрії й послуги, що виникли на перетині мистецтва, культури,

бізнесу й технологій, становлять розвинутий і самодостатній сектор світової економіки.

Креативні індустрії у світі розглядаються як перспективна сфера, за допомогою якої в містах і країнах вирішується низка економічних і соціокультурних проблем. Через продукцію креативних індустрій – кіно, музику, театр, образотворче мистецтво, телепрограми – країни і міста транслиують на весь світ власні культурні стандарти, цінності, унікальність, туристичну та інвестиційну привабливість. Так, в Європі акумулюється 32% від світових доходів креативних індустрій і 26% робочих місць. Основний напрям розвитку креативної економіки – індустрія ігор, яку швидко доганяє видавнича справа. Загалом креативні індустрії тут мають багату історію і сильну державну підтримку. Завдяки цьому Європа залишається законодавцем на світовій арені культурних і творчих індустрій з опорою на високоосвічене населення та добре структуровану екосистему за участю таких потужних гравців, як WPP Group, Pearson, Axel Springer, Universal, Ubisoft та ін. Північна Америка складає 28% від світових доходів креативних індустрій і 16% робочих місць. Галузі-лідери: кіно, ТБ, виконавське мистецтво, створення цифрового культурного контенту. Латинська Америка і Карибський басейн володіють багатою культурною і природною спадщиною, активно розвивають галузі телебачення і мас-медіа.

Міжнародний досвід показує, що розвиток креативних індустрій сприяє збільшенню інвестиційної привабливості територій, зростанню кваліфікації працівників, мотивації до інновацій і творчості, підвищенню конкурентоспроможності міст. Стратегія креативних індустрій породжує нові форми співпраці організацій у межах формування інноваційних екосистем різного рівня. Загалом важливими властивостями креативної економіки є її проектний та інтеграційний характер. Особливість цього сектору полягає в тому, що провідну роль у його розвитку відіграє держава, яка генерує своєрідний інтерфейс між творчістю, культурою, економікою і сучасними технологіями, сприяючи тим самим виникненню унікального за джерелами і економічними функціями інтелектуального капіталу. Зокрема, каталізатором розвитку креативних індустрій – цифрових технологій, медіа, дизайну і культури – є системна підтримка молодих талантів, малого і середнього бізнесу, впровадження інноваційних освітніх програм і реалізація ефективної культурної політики.

Актуальним питанням для національної економіки України впродовж усього періоду її незалежності залишається забезпечення підвищення рівня мотивованості суб'єктів господарювання до інноваційної діяльності в умовах обмеженості фінансування освіти, науки й прогресивних технологій. І на сьогодні стратегічним завданням є акцентування уваги на визначенні пріоритетності ідей інноваційного характеру в розвитку економіки, гідного фінансування науково-дослідної діяльності фундаментального і прикладного характеру, на збільшенні обсягів використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі навчальних закладів, на збільшенні питомої ваги наукоємної продукції, на розвитку новітніх секторів економіки (наприклад, пов'язаних з розробкою біотехнологій, інформаційних технологій, нанотехнологій тощо), що загалом має бути спрямовано на поліпшення міжнародної конкурентоспроможності країни і гарантування при цьому відповідних темпів соціально-економічного розвитку та перманентного підвищення якості життя населення.

В умовах упровадження політики децентралізації пошук шляхів усунення більшості регіональних проблем має бути спрямований на визначення внутрішніх механізмів їхнього вирішення в самому регіоні, найбільш ефективним і реалістичним з яких є інноваційно-креативний. В умовах погіршення кон'юнктури на світових сировинних ринках для України стають актуальними завдання диверсифікованості економіки, пошук нових факторів економічного зростання. Таким фактором є креативність і креативні індустрії.

В Україні ж сьогодні, попри те, що цей сектор демонструє значний потенціал розвитку, особливо у великих містах, його державна підтримка має точковий, несистемний характер. Креативні індустрії і креативна економіка не згадуються як пріоритети в національних і регіональних стратегіях розвитку країни, а самі терміни не закріплені в законодавчих і правових актах країни. Наявні статистичні дані підтверджують, що імпорт креативних товарів і послуг в Україні стабільно перевищує експорт, що, з одного боку, свідчить про недостатню конкурентоспроможність галузі на світовому ринку, а з іншого, – про наявність внутрішнього попиту. На державному рівні креативний сектор економіки не отримує достатніх інвестицій з боку державної і регіональної влади. Перевага віддається більш традиційним сферам виробничої діяльності, що не дозволяє формуватися цільовим програмам підтримки креативних підприємств. У містах не розвинена матеріальна інфраструктура, необхідна для створення креативних

індустрій: обмежена кількість фізичних майданчиків і платформ для мережевої взаємодії. Міська культура, культура споживання продукції креативного сектору, культура девелопмента просторів та інші культурні феномени, що слугують передумовами формування креативного середовища, ще не стали загальним простором для українських міст. У складних інституційних умовах, а також внаслідок недосконалості освітніх можливостей суб'єкт креативних індустрій (активні творчі професіонали) недостатньо розвинений, креативні професійні співтовариства роздроблені, а міські товариства як основа формування креативного простору й соціальне середовище для формування ініціатив ще не досягли своєї «критичної маси» для суттєвого впливу на загальний стан соціально-економічного розвитку.

Загальнодержавна та регіональна політика щодо розвитку креативної економіки має ґрунтуватися на усвідомленні її між-дисциплінарної природи – економічної, культурної, соціальної, технологічної та екологічної складових. Вона має бути спрямована на забезпечення узгоджених дій владних інституцій, інститутів і механізмів, спрямованих на підтримку розвитку креативних і пов'язаних з ними галузей економіки. При розробці комплексу заходів щодо підтримки індустрій креативного сектору економіки важливо враховувати їх особливості, оскільки сектор перебуває на стику економіки і культури. Недостатній рівень бізнес-освіти у творчих підприємців, альтруїстичний і проектний підходи, складнощі, пов'язані з оцінкою нематеріальних активів, захистом прав інтелектуальної власності, доступом до фінансових ресурсів і т.ін. є наслідком того, що креативні індустрії належать до категорії тих, що розвиваються, а це передбачає, що на різних стадіях їх життєвого циклу потрібні специфічні заходи державної підтримки для зростання і просування.

Для переходу до активних стадій розвитку і забезпечення стійкого зростання сектору необхідно реалізовувати комплексну програму державної підтримки, включаючи такі напрями, як розвиток професійної і бізнес-освіти для креативних підприємців, формування сприятливого комунікаційного середовища, майнова підтримка і розвиток інфраструктури, підвищення доступності фінансових ресурсів, консультаційна підтримка творчих індустрій, формування системи моніторингу і оцінки розвитку креативних індустрій, сприяння їхньому просуванню на українські і міжнародні ринки, формування попиту на унікальні і сучасні культурні продукти, розширення участі місцевих співтовариств в культурному житті міст.

Суттєвий практичний інтерес, особливо для індустріальних регіонів, становить ідея створення креативних кластерів – співтовариств творчо-орієнтованих підприємців, які взаємодіють на відносно замкнутій території. Як показує практика, ідеальними місцями для створення креативних кластерів сьогодні стають покинуті заводи та інші споруди індустріальної епохи в центрі міста. Художники і дизайнери, що потребують організації творчого простору, перетворюють їх в місця сучасного мистецтва. Тому креативні кластери розглядаються як важлива складова модернізації міського господарства. При цьому стимулювання розвитку креативних кластерів не має розглядатися виключно як засіб розвитку міського середовища, але і як можливість розвитку власне креативних індустрій.

Для подолання бар'єрів розвитку креативних індустрій в Україні необхідно сприяти виявленню креативного потенціалу та реалізації започаткованих новацій на рівні малого підприємництва. При цьому індивідуальна та колективна ініціатива має бути підтримана виваженою системною політикою. Слід також враховувати, що у сфері підприємництва креативність виступає в кількох значеннях: як елемент інтелектуальної діяльності (знання, якими володіє підприємець, пошук нестандартних варіантів розв'язання поставлених завдань; можливість багатоваріантності вирішення проблеми), а також як особлива властивість малого підприємництва, що сприяє створенню інноваційних бізнес-моделей функціонування малого підприємства. Окрім того, наявність креативності у розвитку малого бізнесу пояснює його властивість миттєво реагувати на зміни кон'юнктури ринку, сприйнятливість до інновацій, високу мобільність. Перешкодою, що ускладнює розвиток креативних індустрій, найчастіше вважається нестача досвіду й знань у підприємців, незнайомих зі специфікою роботи творчих проєктів. Змінити ситуацію допомагає запуск регулярних освітніх курсів для представників бізнесу, а також розробка посібників і настанов зі створення й просування креативних ініціатив.

Становлення і розвиток креативної економіки на теренах України перспективним своїм напрямом має активізацію діяльності та сприяння підвищенню ефективності функціонування інноваційної інфраструктури, особливо її «м'якої» складової. Формування нових і посилення потенціалу наявних кластерів, технопарків, технополісів має здійснюватись за орієнтирами мінімізації витрат, досягнення продуктивності зайнятості, підвищення продуктивності праці, впровадження новітніх технологій і розвитку сучасних

систем трансферу знань. Зазначене, своєю чергою, вимагає впровадження професійної системи креативного менеджменту, при цьому особлива увага має приділятися системі освіти, покликаний безперервно генерувати інновації, розвивати креативність, готувати висококваліфікованих фахівців, здійснювати трансфер знань та інформації, а також розвивати інноваційну культуру в суспільстві.

Враховуючи всю складність процесу становлення креативної економіки, потрібно усвідомити такі положення, по-перше, цей процес має охоплювати як мету досягнення високих рейтингових позицій серед країн-інноваторів, так і, що особливо важливо, досягнення рівня інноваційних лідерів у наукомістких галузях і сферах діяльності; по-друге, слід враховувати, що цей процес має бути спрямований на реалізацію не лише в інноваційноорієнтованих, а і в традиційних галузях економіки; по-третє, передумовами становлення креативної економіки в Україні є необхідність реалізації адекватних заходів відповідно до актуальних глобалізаційних тенденцій, дотримуючись принципів відкритості національної економіки і підтримуючи конкурентоспроможні інноваційні ідеї та стимулюючи креативність з боку економічних суб'єктів. Окрім того, в умовах України суперзавданням залишається реалізація механізму поглиблення співпраці держави та бізнесу у напрямі пошуку найбільш перспективних підходів до генерування та ефективного впровадження інновацій і подальшого розвитку національної інноваційної системи з посиленням акцентів на трансфері та комерціалізації інновацій, що, своєю чергою, вимагає розбудови інноваційних екосистем різного рівня.

Загалом проблема теоретичного усвідомлення поняття «креативної економіки» та «креативних індустрій», а також механізмів їх практичного втілення на рівні світової, регіональної та національних економік сьогодні все більше актуалізується, перебуває у постійній динаміці, потребує подальшого дослідження та опрацювання, що становить нові ніші та напрями наукового пошуку. Вивчення вітчизняного і зарубіжного досвіду показало, що ефективно вирішення питань формування об'єктивних передумов для становлення і розвитку нового формату економіки можливо лише на основі розробки науково обґрунтованої концепції подолання системної кризи в базових соціально-економічних стосунках, що забезпечують ефективний розвиток як креативного класу, так і інноваційної економіки загалом.

CONCLUDING REMARKS

Dynamic nature of events in the XXI century testifies to the fact that the structure of global economy significantly changes under the influence of numerous factors. Consequently, the value of industrial sector retreats to the background, giving the way to human capacity and creative clusters. Development of creative segment is initiated on the basis of the new phenomenon of unlimited human abilities to create (be creative) as the resource of economic growth and it becomes the most dynamic in global social and economic system.

Current stage of global content development is characterized by transformational shift from innovative economy through creative economy into the knowledge economy. Indeed, if innovative economy emphasizes the mechanisms of forming, use and realization of innovative capacity, the knowledge economy sees education, intellectual products and knowledge as the most important resources of economic development. Creative economy is based on conditions and factors of generating of intellectual and pragmatic knowledge, advanced creative ideas and innovations, means of their efficient transformation into high-income products and talents that create unique ideas, cultural and material values.

Transformation of approaches to economic activity organization and to definition of fundamental basis of economic growth with strengthening of intellectual resources' role gains increasing importance. The tendency towards establishment of creative economy with complex and integral (interpenetrating) nature is peculiar to not only well-developed countries but also to many developing countries. This economy sector belongs to the sphere of social production that is characterized by commercial legalization of creativity, knowledge and information. Its value as special generator of job places and added value is defined by the nature of creative industries on the verge of art, culture, business and technologies combined by commercialization of creative assets usually represented by intellectual property. In such a way a special market mechanism of creative production transformation into economic value is formed. Nowadays creative industries and services, which have emerged on the intersection of art, culture, business and technologies, represent the advanced and self-sufficient sector of global economy.

Creative industries are seen in the world as the perspective sphere, which contributes to solution of the range of economic and socio-cultural problems in cities and countries. Countries and cities transfer their own

cultural standards, values, uniqueness and touristic and investment attractiveness to the whole world through the creative industries' products – movies, music, theatre, arts, TV programs. Thus, Europe accounts for 32% of the global income from creative industries and 26% of job places. The major direction of creative economy development is the industry of games, which is followed by publishing activity. Overall, creative industries have reached history and strong public support. As a result Europe remains to be the law-maker at the global arena of cultural and creative industries basing on educated population and well-structured ecosystem with such powerful players as WPP Group, Pearson, Axel Springer, Universal, Ubisoft, etc. Northern America accounts for 28% of global income from creative industries and 16% of job places. The leading branches are movies, TV, performing, creation of digital cultural content. Latin America and Caribbean basin possess the rich cultural and natural heritage and they are actively developing television and mass media branches.

International experience shows that the development of creative industries contributes to the improvement of territories' investment attractiveness, growth of employees' qualification, motivation to innovations and creativity, strengthening of the cities' competitive ability. The strategy of creative industries stipulates new forms of organizations' cooperation in the framework of innovative ecosystems forming at different levels. In general the project and integration nature of creative economy is its particular feature. The peculiarity of this sector lies in the fact that the leading role in its development is played by a state, which generates the unique interface between creativity, culture, economy and modern technologies, contributing in such a way to emergence of intellectual capital that is unique by sources and economic functions. In particular, systemic support of young talents and small and medium business, introduction of innovative educational programs and implementation of efficient cultural policy catalyze the development of creative industries – digital technologies, media, design and culture.

Maintenance of economic entities' motivation level to conduct innovative activity under the conditions of reduction in funding of education, science and progressive technologies has remained to be the urgent issue for Ukrainian economy during the whole period of its independence. Even nowadays the strategic task for the country is to emphasize attention on the following issues: defining of the priority in innovative ideas for economic development, respectable funding of scientific and research activity of fundamental and practical nature, increasing of the volumes of

information and communication technologies application in educational process, raising the share of science-intensive production, development of advanced economy sectors (for example, related to biotechnologies, information technologies, nanotechnologies, etc). All the abovementioned has to be integrally directed at improvement of the country's international competitive ability and at the same time at securing of relevant socio-economic development paces and permanent growth of living standards.

Under the conditions of decentralization policy currently conducted the search for the ways to eliminate the majority of regional problems should be directed at defining of internal mechanisms of their solution in the region. The most efficient and realistic of them is the innovative-creative mechanism. Under the conditions of environment deterioration at global raw-materials markets the economy diversification and search for new economic growth factors become the urgent tasks for Ukraine. And such factor is creativity and creative industries.

Public support of this sector is of «selective», occasional nature nowadays in Ukraine, despite the fact that this sector displays significant development capacity, especially in the large cities. Creative industries and creative economy are not mentioned among the priorities in national and regional strategies of country's development, and these terms are not anchored in domestic legislative and regulative acts. Available statistical data confirms that imports of creative goods and services in Ukraine consistently exceed exports. On the one hand it testifies to poor competitive ability of this branch at global market, and on the other hand it indicates the existence of internal demand. At state level creative economy sector doesn't get enough investment from state and regional authorities. More traditional spheres of productive activity seem to be preferred, preventing target programs of creative industries promotion from development. The cities do not have the developed material infrastructure necessary for emergence of creative industries: there is the limited number of physical grounds and platforms for network cooperation. Urban culture, culture of creative sector production consumption, culture of spaces development and other cultural phenomena that are the preconditions of creative environment forming have not yet become the common space for Ukrainian cities. Under the complicated institutional conditions and due to insufficient educational opportunities the creative industries' entity (active creative professionals) is underdeveloped, creative professional associations are segmented and urban associations as the basis of creative space forming and social environment for forming of initiatives have not yet reached their «critical

amount» to make significant impact on the overall condition of social and economic development.

National and regional policies on creative economy development must be grounded on understanding of its interdisciplinary nature – economic, cultural, social, technological and ecological components. It should be directed at maintenance of coordinated actions from authorities, institutes and mechanisms related to promotion of creative industries' and adjacent economic sectors' development. It is important to take into account the peculiarities of industries in the creative economy sector when elaborating the complex of activities on their promotion, because the sector is placed on the crossroads of economy and culture. Insufficient level of business education of creative entrepreneurs, altruistic and project approaches, obstacles related to assessment of intangible assets, intellectual properties protection, access to financial resources, etc are the consequences of accounting of creative industries for the category of developing ones. And this means that specific activities of public support are needed at various stages of living cycle to maintain growth and promotion.

In order to shift to active development stages and to maintain sustainable growth in the sector it is necessary to implement the complex program of state support, including such directions as development of professional and business education for creative entrepreneurs, forming of favourable communication environment, property support and infrastructure development, improving of financial resources' accessibility, consulting support of creative industries, forming of the system of monitoring and evaluation of creative industries, their promotion at Ukrainian and international markets, forming of demand for the unique and modern cultural products, expansion of local associations' participation in urban cultural life.

The idea of creative clusters creation is of significant practical interest, especially for industrial regions. They are the associations of creatively oriented entrepreneurs, who interrelate on the relatively closed territory. As practice shows the abandoned plants and other buildings of industrial era in the city center become now the ideal places to start creative clusters. Artists and designers, who need the organized creative space, turn them into the places of modern crafts. Therefore, creative clusters are seen as an important component of urban economy modernization. Meanwhile, stimulation of creative clusters' development shouldn't be deemed solely as the mean of urban environment development, but rather as the possibility to develop creative industries.

In order to overcome barriers to creative industries' development in Ukraine it is necessary to promote finding creative capacity and implementation of initiated innovations at the level of small entrepreneurship. Moreover, individual and collective initiative should be supported by cautious systemic policy. It is also necessary to consider the fact that creativity has several meanings in the entrepreneurship sphere: as the element of intellectual activity (knowledge possessed by entrepreneur, search for non-traditional variants of solutions to the assigned tasks; opportunity of multi-optional problems solution), and also as peculiar feature of small entrepreneurship that contributes to creation of innovative business-models of small entrepreneurship functioning. In addition to this, existence of creativity in the development of small business explains its ability to instantly react to the changes in market environment and to perceive innovations as well as its high mobility. Lack of knowledge and skills for entrepreneurs not familiar with the specifics of creative projects is usually mentioned as the main obstacle that complicates the development of creative industries. Such situation can be changed by launching of regular training courses for business representatives and development of textbooks and manuals on creation and promotion of creative initiatives.

Activation and promotion of improvement of innovative infrastructure functioning efficiency, especially its «soft» component, is the perspective direction of creative economy establishment and development in Ukraine. Forming of new and capacity strengthening for existing clusters, techno parks and technopolises has to be carried out according to the landmarks of expenditures minimization, achievement of employment productivity, improvement of labour productivity, introduction of advanced technologies and development of modern knowledge transfer systems. All the abovementioned, in its turn, requires introduction of professional system of creative management. At that, special attention should be paid to the system of education design to generate innovations, develop creativity, prepare qualified specialists, conduct knowledge and information transfer and develop innovative culture in society on constant basis.

Taking into account all the complexity of the process of creative economy establishment, it is necessary to understand the following aspects: firstly, this process has to encompass both the objective to achieve high rankings among countries-innovators, and what is especially important – to achieve the level of innovation leaders in science-intensive sectors and spheres of activity; secondly, the fact that this process has to be directed at realization not only in innovation-oriented but also in traditional economy

branches should be taken into account; thirdly, necessity to implement adequate activities in correspondence with current globalization tendencies is the precondition of creative economy establishment in Ukraine and it should be done on the principles of open national economy and through supporting competitive innovative ideas and promotion of economic entities' creativity. Moreover, in case of Ukraine the implementation of the mechanism of cooperation strengthening between state and business towards the search for the most perspective approaches to generating and efficient introduction of innovations and further development of national innovative system with emphasizing the transfer and commercialization of innovations remain to be the super tasks. In its turn, it also requires development of innovative ecosystems of different levels.

Overall, the problem of theoretical understanding of «creative economy» and «creative industries» as well as the mechanisms of their practical introduction at the level of global, regional and national economies nowadays gains increasing attention. It also is in constant dynamics and requires further research and cultivation, which provides the new niches and directions of scientific research. Examining of domestic and foreign experience shows that efficient solution of the issues of objective preconditions forming for establishment and development of new economy format is possible only on the basis of development of scientifically grounded concept of overcoming systemic crisis in basic social and economic relations, which maintain efficient development of both creative class and innovative economy in general.

Наукове видання

**Степан Антонович Давимука
Любов Іванівна Федулова**

**Креативний сектор економіки:
досвід та напрями розбудови**

Монографія

Літературний редактор: Мирослава Попадинець
Комп'ютерний макет: Петро Попадюк

Монографію підготовлено в ДУ “Інститут регіональних досліджень
імені М.І. Долішнього НАН України”
79026, Львів, вул. Козельницька, 4.

Підп. до друку 15.11.2017. Формат 64x84/16. Папір офсетн. гарнітура.
Тираж 300. Ум.-друк. арк. 39,28. Зам.

Друк ФОП “Омельченко В.Г.”
79026 м. Львів вул. Козельницька, 4.